

Via negativa (Mladi levi)

Kaj počnem na odru

Mladi levi 2009

ANJA GOLOB

Iz sedemletnega projekta **Bojana Jablanovca** s skupnim naslovom *Via negativa*, v katerem je vseka predstava obdelovala svojega od smrtnih grehov, se je s piljenjem in raztegovanjem izlevilo nekaj samostojnih enot, ki so bile prej prizori, zdaj pa so gledališki solo večeri. Tri od njih so avtorji in izvajalci predstavili na Mladih levih: Katarina Stegnar svoj solo *Kupec z žilico* (iz prizora v *Incassu* leta 2004), **Grega Zorc** *Dober posel in Vse*, zaradi česar ste prišli (iz *Jeze* leta 2002 in iz *Incassa*), Boris Kadin pa *Kaj mi je povedal Joseph Beuys*, ko sem mrtev ležal v njegovem naročju (na osnovi zadnje predstave, naslovljene *Out*, iz leta 2008). Vse tri solistične nastope veže poleg novega nad-naslova *Via nova* tudi že za *Vio negativo* značilno takšno ali drugačno preizpraševanje lastnega umetniškega početja. Stegnarjeva in Zorc v prvem delu svojega večera ga problematizirata skozi denar, kapital, tržno vrednost, Kadin ubere drugo taktiko in si uvodoma zastavi prežvečeno vprašanje, ali se človek kot umetnik rodi ali

umetnik postane z lastnim umetniškim udejstvovanjem. Nanj odgovarja v nadaljevanju s sijajno izpeljano odrsko metaforo, ki je prepričljivo izvedena ter logično natančno pretehtana, kar ji zagotavlja potekovno trdnost. Kadin uspešno zagovarja obe zastavljeni tezi, ki sta ena drugi jasni proti-pol, ter izvleče iz njiju za konec sebi lastno sintezo, ki je je, kot je res očitno, še posebej vesel. Ta predstava se mi zdi od vseh treh najbolj dodelana in imam z njo v podobi samostojnega večera najmanj težav, predvsem zato, ker ponuja zadostno obilje materiala za razmislek po koncu in ker se v odrskem smislu najbolj "prime". Tudi Katarina Stegnar je v odrskem nastopu prepričljiva, predstava pa se (pre)kmalu po v uvodu razgrnjeni problematiki osredišči okoli samega akta prodaje malo prej pred publiko nastalega umetniškega artefakta. To vsekakor ima svoj smisel, odstopa pa od temeljnega polja problematizacije prodaje / prostitucije umetnika, saj mednju vriva predmet, produkt umetniškega dela, ki po definiciji je prodajne narave. Ostaneta zelo dobro izpeljana dražba, natančno podprta z dejstvi, podanimi ob pravem času ter na jako prepričljiv način, ter

problematika neposredne produkcije trajnega objekta kot rezultata sicer minljivega odrskega akta. In seveda vprašanje krvi. Tu je Stegnarjeva v odrski raziskavi dosledna, ta točka oziroma dobesedno vboj je po moje ključno mesto *Kupca z žilico*. Ne gre toliko za vprašanje samopoškodovanja umetnika za potrebe njegovega dela, mnogo bolj gre, vsaj v moji interpretaciji, tukaj za vzrok in posledico takega dejanja. Tu vidim mogoče točke nadaljnje raziskave sicer dobro zastavljenega in prepričljivo izpeljanega gledališkega dela.

Grega Zorc združuje dva prizora iz *Vie negative* z rdečo nitjo lastne intimne zgodovine, predvsem vezane na tematiko družine. Celota z očitno cezuro učinkuje morda premalo izčiščeno, kar pa nima zveze z zavzetostjo igralčeve izvedbe. Zveza med *Poslom* in drugim solom je morda prearbitrarna, zato se predstava po nepotrebnem razvleče, temeljne poante pa ne izstopijo z zadostno močjo. Kot bi moralo biti pri Stegnarjevi zaradi vsebinskih potreb plačilo vstopnine neobhodno, bi moral morda Zorc za optimalni učinek razmisliti o trdnejši združitvi obeh enot v eno.